

INSPIRATIEDOCUMENT

BIJVANCK, BLARICUM

Projectnummer: 368240
Datum: 13-08-2020

VERANTWOORDING

TITEL:	Inspiratiedocument Bijvanck
PROJECTNUMMER	368240
DATUM:	13-08-2020
AUTEUR	Irene van der Tol, Rutger Wijngaarden en Hyrum Boom
E-MAIL ADRES:	rutger.wijngaarden@sweco.nl
GECONTROLEERD DOOR:	Rutger Wijngaarden

INHOUD

INTRODUCTIE	4
Cultuurhistorie	6
1 ENERGIETRANSITIE	8
2 SLIMME & DUURZAME MOBILITEIT	10
2.1 Barrières	10
2.2 Routing	12
2.3 Parkeren	16
3 CIRCULARITEIT	19
3.1 Materialen	19
4 KLIMAATADAPTATIE & BIODIVERSITEIT	21
4.1 Biodiversiteit	21
4.2 Water	23
4.3 Hittestress	26
5 GEZONDE & VEILIGE WIJK	28
5.1 Bewegen: Speelgelegenheden	28
5.2 Groen (Cultuurhistorie)	30
5.3 Sociale veiligheid	32
6 WAT KUNNEN BEWONERS DOEN?	34

INTRODUCTIE

INLEIDING

De Bijvanck wordt de komende jaren opgeknapt. De gemeente Blaricum kiest voor deze wijk voor een integrale aanpak met als doel het verduurzamen van de openbare ruimte. Wij presenteren u binnen dat kader de inspiratiebundel voor een Bestendig Bijvanck. Dit document bevat een ruimtelijke analyse en concrete en uitvoerbare maatregelen om de ambities met betrekking tot Circulaire economie, Energietransitie, Mobiliteit en Groen en Klimaatadaptatie waar te maken. Deze inspiratiebundel bevat onder meer keuzes en vormt een basis voor het ontwerp proces.

In januari is gestart met het ophalen van eisen en wensen van stakeholders, het betrekken van de bewoners, het uitvoeren van verschillende onderzoeken. Dit heeft geleid tot uitgangspunten die zijn verwerkt in deze inspiratiebundel.

De gemeente heeft een helder duurzaamheidsbeleid met een viertal thema's: Circulaire economie, Energie, Mobiliteit en Groen en klimaatbestendig. Op basis van deze vier thema's is het de ambitie de wijk De Bijvanck in te richten tot een groene, veilige, klimaatbestendige wijk.

In deze inspiratiebundel zijn de meest kansrijke maatregelen gebundeld, die het mogelijk maken om de gemeentelijke duurzaamheidsambities te verwerkelijken. Dit biedt de gemeente Blaricum, bewoners en verschillende stakeholders de kans zich voor te kunnen stellen hoe een groene, veilige en klimaatbestendige Bijvanck eruit zou kunnen zien. Daarnaast geeft het alle partijen die bij het ontwerp betrokken zijn het inzicht de juiste keuzes te maken in kwantiteit en kwaliteit.

De Bijvanck heeft te maken met achterstallig onderhoud. Dit zorgt bij bewoners voor onvrede. Daarom vinden we het belangrijk om hier te noemen dat de reconstructie start met een goede basis. De duurzaamheidsambities vormen de plus daarbovenop. Door deze duurzaamheidsprincipes in dit stadium al inzichtelijk te hebben, kunnen we deze optimaal mee laten koppelen met een goede basis.

CULTUURHISTORIE

ANALYSE

Blaricum is een oud brinkdorp gevestigd tussen het Blaricumse heide- en bosgebied, ook wel het Gooiland. Het dorp wist zijn agrarische karakter te behouden en is daarom nog steeds een geliefd dorp binnen de streek.

Omstreeks 1875 werd het dorp, met zijn natuurlijke omgeving, ontdekt door woningzoekenden buiten het dorp. Op de historische kaarten zijn de ontwikkelingen goed te zien.

Het unieke dorpskarakter bleef behouden en de kern van Blaricum werd dan ook aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Om aan de groeiende woningbehoefte te voldoen, werd in 1973 de bouw van de Bijvanck gestart.

Ook hier werd rekening gehouden met de karakteristieken van de omgeving. In het ontwerp van de wijk is met glooiende velden, hoogteverschil en gebiedseigen vegetatie, rekening gehouden met aansluiten op de omgeving.

De Bijvanck is een typische bloemkoolwijk en kent dan ook een duidelijke stedenbouwkundige structuur. Kenmerkend zijn:

- Aaneengesloten woningen met verdraaiende oriëntatie
- Dichte groene parkstrook aan de rand
- Eén hoofdroute met verschillende inprickers voor autoverkeer en een uitgebreid netwerk van routes voor langzaam verkeer
- Cluster van voorzieningen, centraal in de wijk
- Diversiteit aan sport- en speelvelden in de wijk

OPLOSSINGEN & KANSEN

Ambities

- Karakteristieken die verwijzen naar het landschap zoals hoogteverschil en glooiende velden, behouden
- Oude structuur terugbrengen met wandelpaden en verbinding naar het omliggende landschap
- Op plekken waar deze verdwenen is gebiedseigen beplanting, zoals deze bij aanleg van de wijk bedacht is, terugbrengen

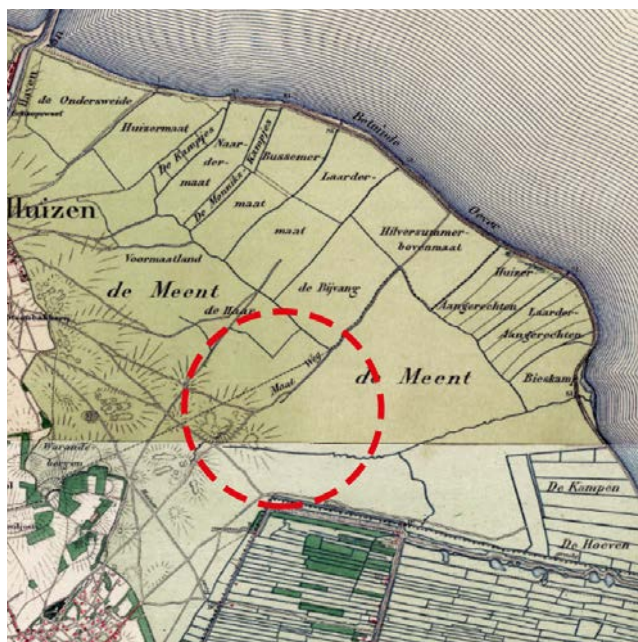
Glooiend grasveld

Gebiedseigen beplanting

1815

1890

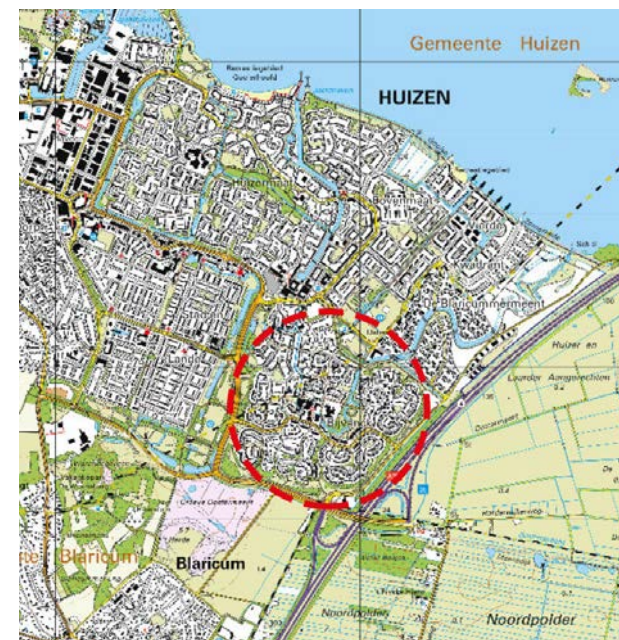
1936

1970

2000

2019

INVENTARISATIE / ANALYSE

Er is door Overmorgen onderzocht hoe de Bijvanck aangepast kan worden en een andere energiebron dan gas te gebruiken voor het verwarmen van de woningen. De keuze is hierbij nog niet gemaakt, maar er is wel een duidelijk advies gegeven om een ruimtereservering te doen voor de toekomstige aanleg van een warmtenet danwel een zwaardere electrakabel ten behoeve van een all electric aansluiting van de woningen.

Op dit moment wordt een analyse uitgevoerd waar deze ruimtereservering het beste kan komen te liggen. Voor deze analyse wordt gebruik gemaakt van een multi-criteria analyse. Criteria die daarbij een rol spelen zijn:

- afstanden tot andere kables en leidingen
- ligging in openbaar gebied
- ligging onder verharding danwel groen
- kruising van andere kables en leidingen
- ligging ten opzichte van bomen

In de afbeelding is een eerste resultaat opgenomen waarbij met de rode lijn het tracé voor de ruimtereservering (1,10 meter breed) is weergegeven. In het ontwerp houden we rekening met de ligging van deze ruimtereservering. Bijvoorbeeld door positionering van groen of door de keuze voor bepaalde verharding (elementenverharding in plaats van asfalt).

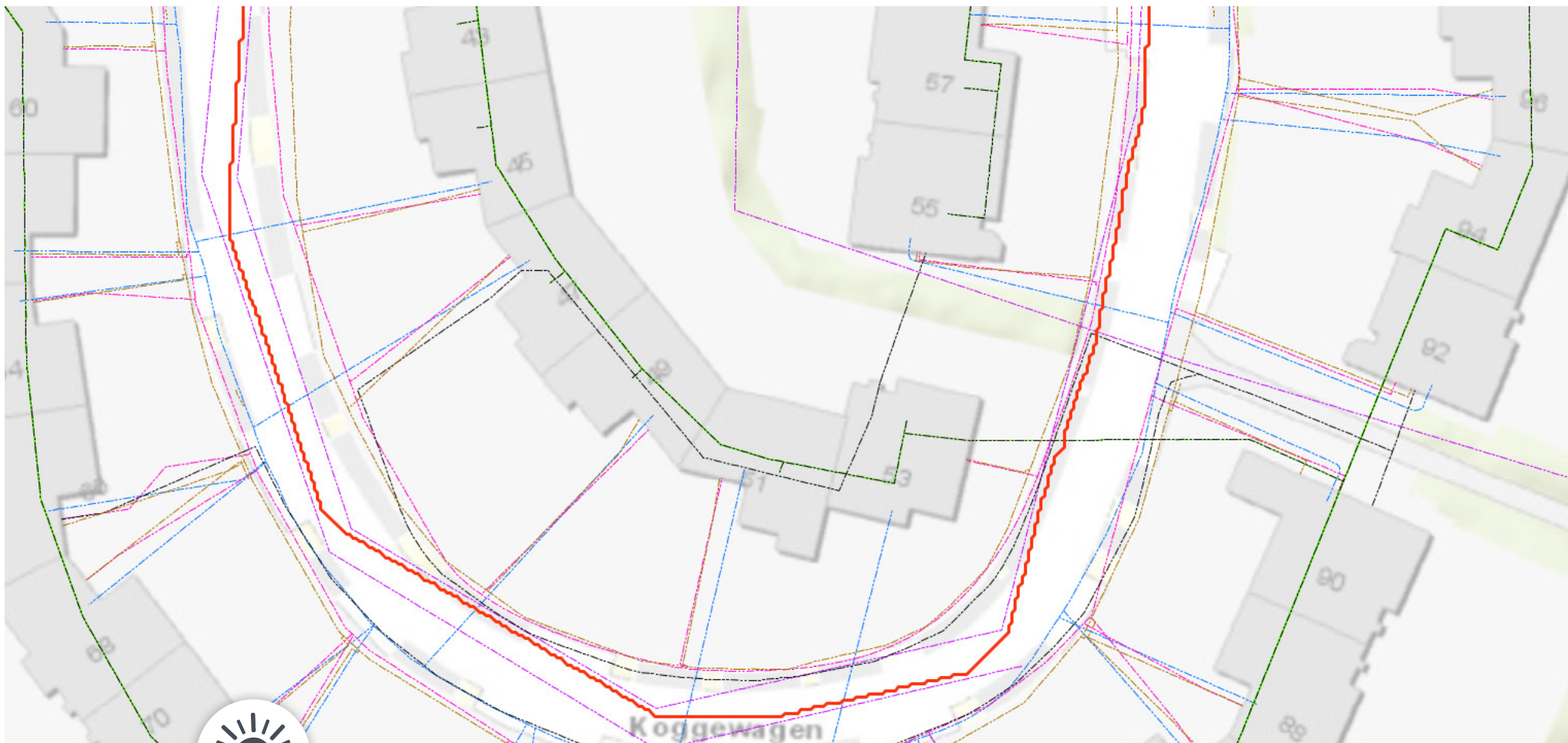
Voor een warmtenet is het van belang een warmtebron te vinden. Alliander heeft aangegeven dat dit een uitdaging is. Het water tussen Flevoland en Noord-Holland wordt gezien als belangrijk voor temperatuurbuffer. Waterstof zal de komende tientallen jaren niet voor woonwijken geschikt gemaakt worden (eerst industrie en alles dicht bij een bron). Daar moet voor de Bijvanck dus nu geen rekening mee worden houden.

In geval van all electric zal mogelijk de bestaande electra kabel in toekomst vervangen moeten worden, op deze locatie dus ook elementen verharding gebruiken of bijvoorbeeld gras of ander groen.

Voor bewoners, huis- en gebouweigenaren geeft de Transitievisie Warmte een eerste beeld van het stapsgewijze tijdpad richting aardgasvrij. Ook wordt voor de wijken waarin de gemeente vóór 2030 aan de slag gaat duidelijk welke toekomstige energievoorziening(en) kansrijk zijn, met een indicatie van de mogelijke kosten. Dit biedt huis- en gebouweigenaren perspectief om investerings- en verduurzamingsbeslissingen te nemen wanneer bijvoorbeeld de cv-ketel vervangen moet worden, of een nieuw kookfornuis wordt gekocht.

Daarnaast wordt er zo veel als mogelijk rekening gehouden met laadinfrastructuur voor elektrische auto's, waar ook een ruimte reservering in de openbare ruimte bij hoort (transformatie stations en ondergrond). Overmorgen heeft de transformatie stations in beeld gebracht. Het middenspanningsnet zal vergroot moeten worden, het laagspanningsnet blijft voldoende.

ONTWERPPRINCIPE:
COLLECTIVITEIT

Collectiviteit stimuleren voor energie transitie

2.1 BARRIÈRES

ANALYSE

De Bijvanck is sterk naar binnen gericht. Vanaf de Stichtseweg, Randweg en Het Merk is de wijk goed te bereiken met de auto. Voor de fietsers en voetgangers zijn deze wegen juist barrières. De wijkontsluitingsweg (Viersloot - Uilebord - De Noord) vormt een belangrijke barrière voor fietsers en voetgangers en vooral voor slechtzienden en ouderen vanwege de oversteek over een dubbele rijbaan. Het centrale park met het water vormt een barrière voor fietsers en het autoverkeer. De Coultedreef en het Merk zijn door bewoners aangeduid als barrières en gevaarlijke kruispunten. In de uitwerking zal met name gezocht worden naar verzachting van barrières richting voorzieningen zoals school en centrum.

Ringweg Oost

Wijkontsluitingsweg

OPLOSSINGEN & KANSEN

Barrière tussen de wijk en de omgeving

- Fysieke verbindingen leggen met de omgeving. Dit kan o.a. door:
 - het water verbinden (wel rekening houden met barrièrewerking)
 - wandel- en fietsverbindingen leggen
 - doorrij-fietsroute naar het centrum
 - veilige oversteek over de randweg

Barrières tussen de verschillende buurten

- Duidelijke routes tussen de verschillende buurten zonder enige beperking of onderbreking (auto ondergeschikt aan de doorgaande route)

Barrière voor slechtzienden en ouderen

- Rijbaan in twee stroken splitsen ter plaatse van overstekend verkeer en oversteekplaats duidelijk herkenbaar maken
- Ruim baan voor fietsers en voetgangers, auto's te gast in de hofjes
- Fietspaden versterken tot doorrij-fietsroute
- Snelfietsroute door het randpark

ONTWERPPRINCIPE:

FIETS- & VOETPADEN

Fiets- & voetpaden door de wijk als opvallend element: opvallend kleuren (bijvoorbeeld geel) en hoger aanleggen dan de andere verharding

2.2 ROUTING

ANALYSE

Paden

De Bijvanck heeft een uitgebreid stelsel van paden. Deze lopen tussen de hoven door het groen. Het onderscheid tussen wandelpaden en trottoir is niet eenduidig in materiaal en profiel. Daarbij maakt overbegroeiing de vindbaarheid van deze paden lastig en onaantrekkelijk om er gebruik van te maken.

Gevaarlijke oversteek kruisend verkeer

Het trottoir

Pad tussen verschillende hoven

Wandelpad

Onduidelijkheid over de functie van het pad

Functie van het pad is onduidelijk

Overbegroeiing

Fietsroutes

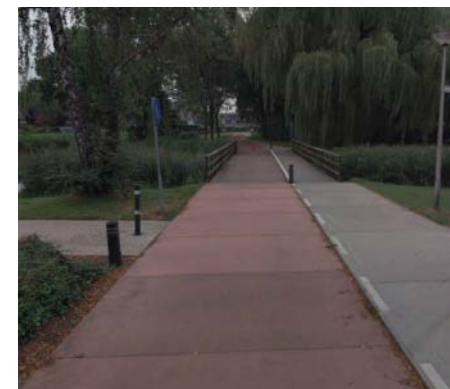
De wijk is met de fiets goed toegankelijk. Op diverse plaatsen ligt een vrijliggend fietspad. Echter zijn deze paden niet altijd aaneengesloten. De routing van fietspaden is daardoor erg onoverzichtelijk. De oversteek met de wijkontsluitingsweg is op diverse plaatsen vanwege de dubbele rijbaan niet veilig.

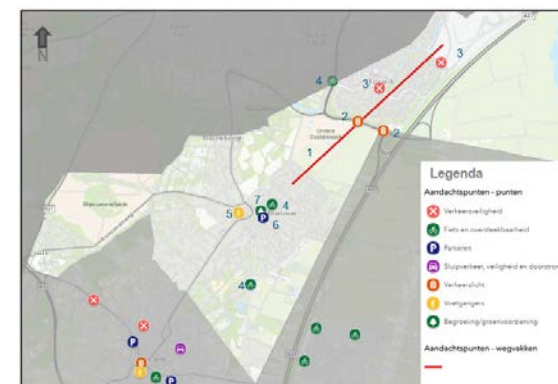
Fietspad door het groen (asfalt)

Fietspad (betonsteen)

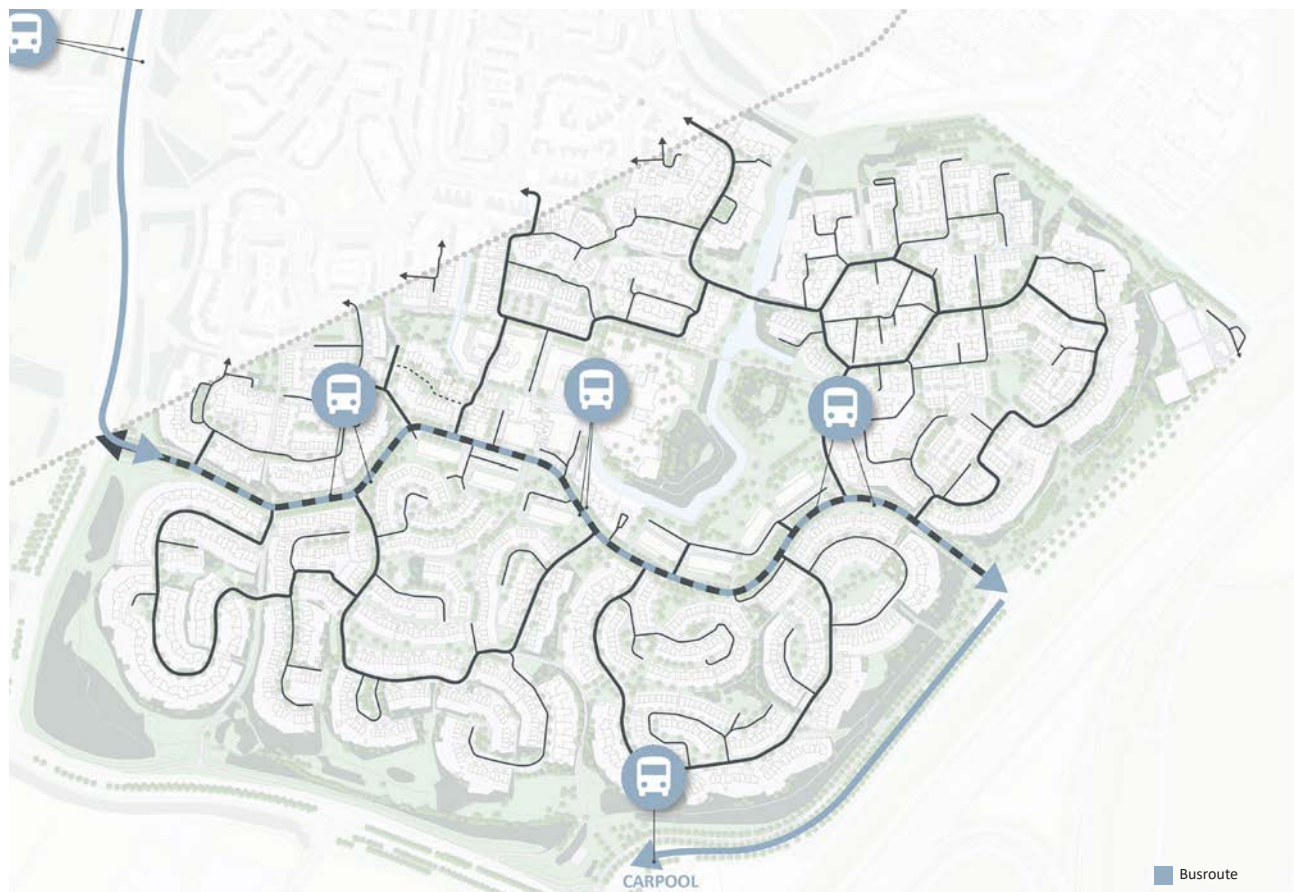

Fietspad (platen)

Samenvattingskaart knelpunten in Blaricum (uit GVVP 2017-2020)

ANALYSE

Infrastructuur

De ligging naast randwegen en de A27 maakt de Bijvanck goed bereikbaar met de auto. De infrastructuur in de wijk bestaat uit een wijksluitingsweg (50 km per uur) met diverse inpridders naar hoven.

OV-verbinding

Aan de wijksluitingsweg liggen diverse bushaltes. De busroute komt uit op een centrale carpoolplaats naast de snelweg. Hier kan overgestapt worden op diverse bussen op de nieuwe HOV halte. In- en uitstap plekken zijn niet overal op gelijke hoogte als instap bus (hoge instap voor ouderen is lastig).

Carpoolplaats

De Carpoolplaats en HOV-halte liggen aan de rand van de wijk naast de A27. Dit punt is met de bus en de auto goed bereikbaar. Vanuit de Bijvanck zelf is de plek echter minder goed bereikbaar. Deze halte wordt overigens verplaatst waarmee de verbinding met de Bijvanck ook wordt verbeterd.

Wijksluitingsweg

Inprikker vanaf de wijksluitingsweg

Carpoolplaats

OPLOSSINGEN & KANSEN

Veilige oversteeek wijksluiting

- Rijbaan in twee stroken splitsen ter plaatse van oversteekend verkeer (belangrijkste plekken aanwijzen)
- Oversteekplaats duidelijk herkenbaar maken. Dit kan o.a. door:
 - De oversteek plaats te verhogen
 - De materialisering en het profiel
 - Differentiatie in beplanting of verlichting
- Langzaamverkeer voorrang geven in de wijk

Leesbare en sociaal veilige routes

- Duidelijke en eenduidige inrichting en materialisering
- Overbegroeiing verwijderen
- Onnodige paden verwijderen
- Onnodig brede paden versmallen (minder verharding)

Verbeteren fietsroutes

- Aansluitende fietsverbindingen op HOV en route naar Blaricum Dorp
- Veilige oversteeek over de Randweg in de toekomst mogelijk maken
- Doorrij-fietsroute door het park
- Fietsverbindingen richting het centrum en door het centrale park creëren

Carpoolplaats

- Diverse functies met elkaar verbinden (zgn zorgroute, autoluwe noord-zuidroute langs de scholen, de Malbak, apotheek en supermarkten)
- Ruimte voor klimaatadaptatie door minder verharding, ruimte voor extra groen/tijdelijke wateropvang

Herkenbare voetpaden

Duidelijke oversteekplaats

Identiteit aan besloten delen geven

Sociaal veilige route

Wateropvang

Diverse functies gekoppeld aan de Carpoolplaats

2.3 PARKEREN

ANALYSE

In de Bijvanck is de auto prominent aanwezig. Er wordt veel langs beide zijden van de weg geparkeerd, ook op plekken die niet zijn bedoeld als parkeerplek. Dit heeft onder meer te maken met de overdadige verharding die aanwezig is in de hoven. Waar het stedenbouwkundige profiel het toelaat zijn er parkeerkofters. Door de vele auto's ontstaat er een rommelige en onoverzichtelijke (en dus vaak onveilige) situatie. Er wordt ook vaak op plekken geparkeerd die daar oorspronkelijk niet voor bedoeld zijn.

Auto's aan twee zijden

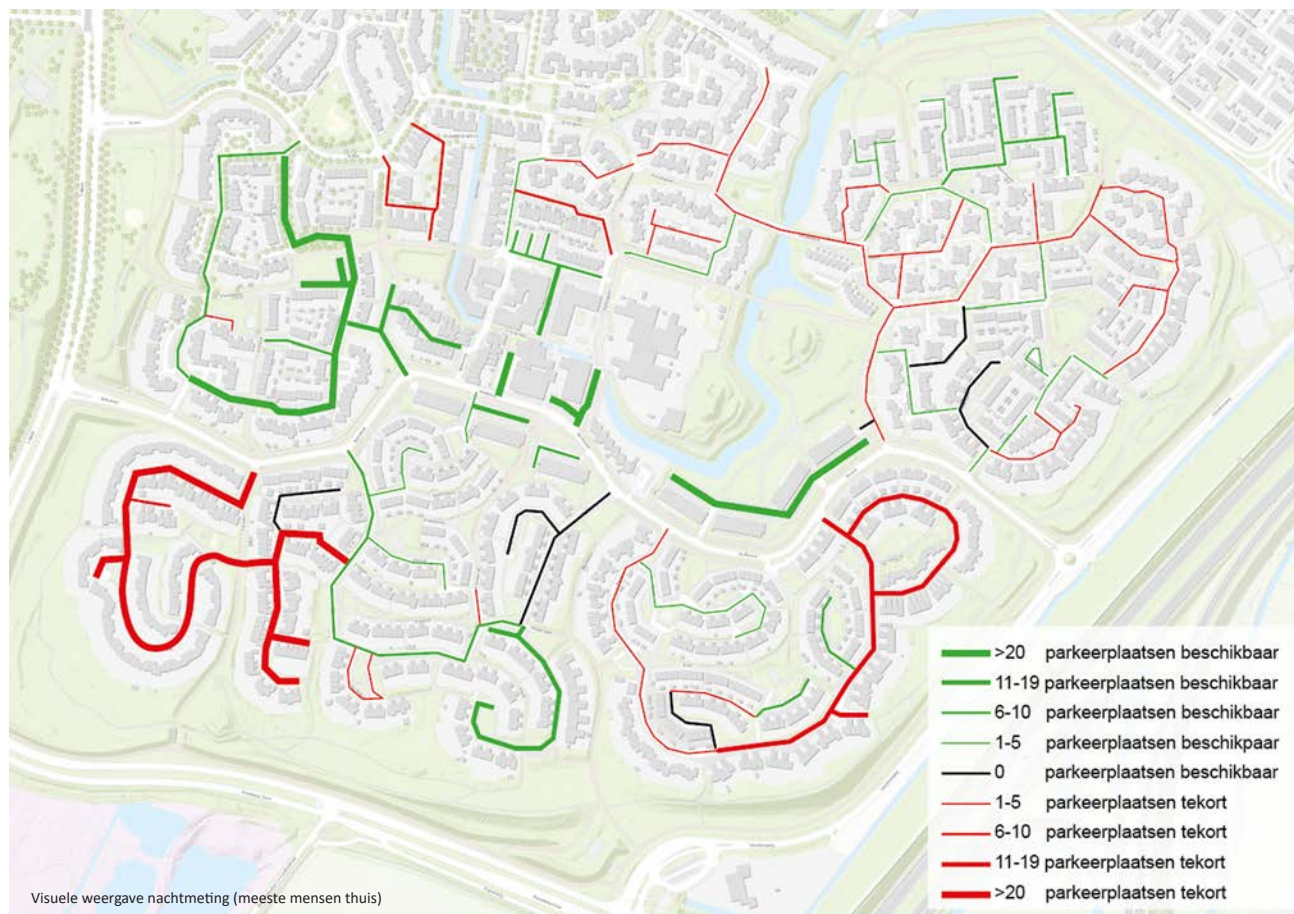

Parkeerkofter

Rommelig beeld van geparkeerde auto's

PARKEERONDERZOEK

Parkeren en bereikbaarheid zijn belangrijke onderwerpen voor bewoners. Om een scherper beeld te vormen van de parkeersituatie heeft een meting plaatsgevonden. Uit zowel de bewoners enquête als de parkeerdrukmeting blijkt dat er locaties zijn waar te veel auto's staan met een te hoge parkeerdruk en er sprake is van overlast. De overlast meer specifiek: er wordt op de stoepen geparkeerd, in de bocht en rondom de school, er is onduidelijkheid over parkeerplaatsen en er is onduidelijkheid over het gebruik van groenvoorzieningen als parkeerplaats.

De parkeerdrukmeting geeft inzicht dat er minder gebruik wordt gemaakt van collectieve parkeervoorzieningen aan het begin of einde van straten (bijv. Koggewagen en Meerkoet). Bewoners parkeren graag vlakbij de woning. Dit heeft tot gevolg dat er een rommelig straatbeeld ontstaat met veel geparkeerde auto's. Dit kan leiden tot onveilige situaties. Het is van belang dat er voldoende parkeergelegenheid wordt aangeboden op korte afstand van de woningen.

Parkeren op het groen (Salamander)

Geparkeerde auto en kapot gereden groen

Gebruik parkeervoorzieningen op de Meeuw bij de nachtmeting

OPLOSSINGEN & KANSEN

Zicht op auto's beperken

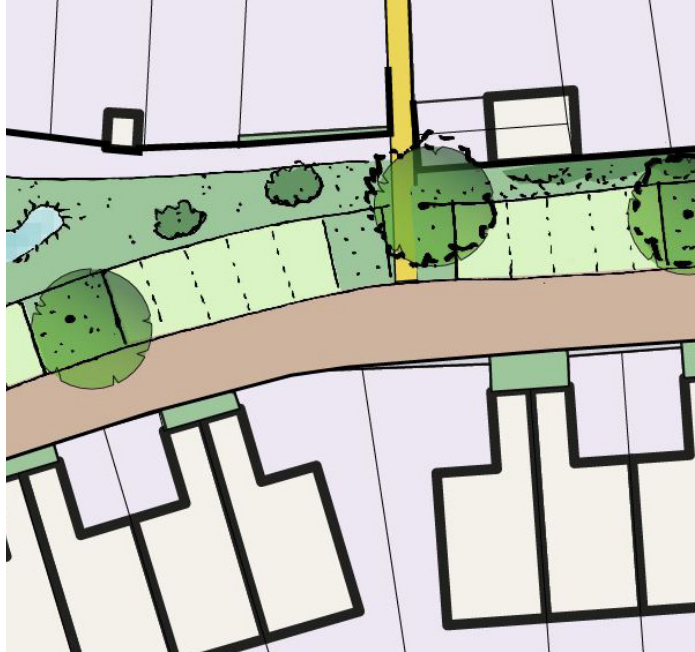
- Parkeren inpakken in groen (hagen), daarbij wel aandacht voor voldoende maat voor het groen ivm beheer en onderhoud
- Wildparkeren voorkomen door: groen toe te passen, afschermen met heesters of houten paaltjes
- Parkeren meer ordenen door enkelzijdig haaks te parkeren
- Parkeren buiten het hof stimuleren
- Duidelijke aanduiding parkeervakken
- Waar nodig doodlopende straten voorzien van extra ontsluitingsweg om parkeren buiten het hof mogelijk te maken en de veiligheid in het hof te verbeteren

Meer parkeerruimte creëren?

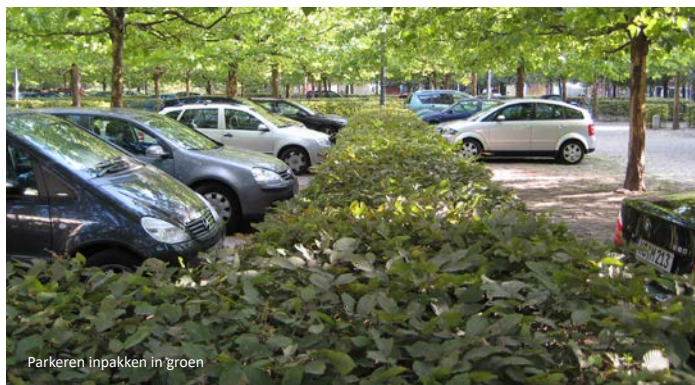
- Eénzijdig haaks parkeren aan de straatzijde
- Er is onderzoek uitgevoerd om het aantal parkeerplaatsen voor de nieuwe situatie te bepalen en voldoende parkeergelegenheid aan te bieden op korte afstand van de woningen

Duurzaamheid

- Laadpaal elektrische auto's plaatsen op laadpleinen centraal in hoven

Voorbeeld Bijvanck - Enkelzijdig haaks parkeren i.p.v. dubbelzijdig langs parkeren

Parkeren inpakken in groen

Wateropvang

Laadpaal elektrische auto's

Grassteegels

Parkeren buiten het hof

HOOFDSTUK 3 CIRCULARITEIT

1.1 MATERIALEN

Circulariteit vindt in de praktijk vaak plaats in de keten, dus minder binnen één project. Bij hoogwaardige kwaliteit zijn materialen uiteraard binnen de Bijvanck her te gebruiken, maar gezien de leeftijd en type materiaal is dat een uitdaging. Doel zal zijn om materialen zo hoogwaardig (in de huidige vorm) te hergebruiken. Anders is sprake van downcycling (minder bruikbaar product).

De materialen in de Bijvanck die vermoedelijk vrijkomen zijn als volgt in te delen.

- **asfalt:** in de praktijk komt dit veelal niet terug terwijl asfalt een hoog herbruikbaarheidspercentage heeft
- **betontegels, klinkers en banden:** kunnen bij goede kwaliteit hergebruikt worden. Bij slechte kwaliteit gaan ze vaak op de grote hoop. Wellicht te gebruiken bij inrichtingselementen, maar hoe hoogwaardig is een stapelmuur van gebroken tegels (let op downcycling)
- **funderingsconstructie:** hergebruik is afhankelijk van nieuwe inrichting. In principe wordt gebruik gemaakt van de bestaande fundering aangezien verharding op dezelfde plaats behouden blijft, maar smaller
- **bomen** (bij noodzakelijke kap): hergebruik als afscherming of speelelementen

ONTWERPPRINCIPE: **VRIJGEKOMEN MATERIALEN**

Vrijgekomen materialen gebruiken om speelelementen en objecten voor biodiversiteit te maken en hoger aanleggen dan de andere verharding

ASFALT (ROOD)

BETONTEGEL (ROOD)

ASFALT (ZWART)

BETONKLINKERS (GRIJS)

BETONTEGEL (GRIJS)

BETONKLINKERS (GRIJS)

OPLOSSINGEN & KANSEN

Hergebruik van materialen

Bij voorkeur zoveel mogelijk hergebruiken in de Bijvanck zelf (meest hoogwaardig hergebruik)

- Stapelmuur (reeds gebroken tegels) bij speelplekken en wadi's
- Insectenhotel
- Speelgelegenheid
- Zitelementen
- Houtsnippers
- Speelbomen
- Afscherming van groen
- Betontegels, klinkers en banden kunnen bij goede kwaliteit hergebruikt worden
- Biobased nieuwe projecten toepassen

4.1 BIODIVERSITEIT

ANALYSE

In de wijk is veel groen aanwezig, met name langs de randen (de groenzones) en in het centrumgebied (centrale park). Overwegend zijn de woonstraten ook erg groen ingericht met veel bomen. Het openbaar groen is wel erg versnipperd. Er is een grote variatie aan boomsoorten in de wijk.

Insectenhotel

Vogelhuisjes

Kruidenrijk grasland

OPLOSSINGEN & KANSEN

Biodiversiteit in de wijk

- Wadi's of verlaagde groenstroken i.c.m. natuurlijke of aangeplante beplanting (rekening houden met bomen (gevoelig voor water) en wortelstelsels)
- Bloemenweides, kruidenrijk grasland (bijenlinten) met elkaar verbonden
- Waardplanten (vlinders en rupsen)
- Meer biodiversiteit in de wijk door bloeiende heesters en vaste planten aan te planten in groenstroken
- Bewoners stimuleren hun tuinen aantrekkelijker te maken voor vogels, bijen en vlinders door voorlichting en het uitdelen van planten, nestkastjes, bijenhôtels, etc. Al dan niet samen met stichting Steenbreek of vergelijkbare organisaties
- Waar mogelijk natuurvriendelijke oevers
- Overgang tussen heesters en gazon via een brede strook kruidenrijk grasland
- De schuine oevers en eerste meter maar 1x per jaar in najaar maaien: in voorjaar beschutting voor nestelende vogels, en gedurtende het jaar "bijenlint"
- Mozaïekmaaïen bij grotere graslanden

ONTWERPPRINCIPE:

GROENE ERFAFSCHIEDING

mee-ontwerpen en stimuleren door gezamenlijk belang te benadrukken

4.2 WATER

ANALYSE

Centraal door de wijk stroomt water, wat (ruimtelijk, niet fysiek) verbonden is met de Blaricumermeent en het gedeelte van de Bijvanck in gemeente Huizen. Dit water is niet echt te beleven vanuit de wijk, alleen op het wandelpad direct naast het water. In de rest van de wijk is er geen water, er zijn geen greppels, sloten en wadi's. Regenwater wordt direct afgevoerd door middel van het regenwaterriool en verdwijnt dus snel uit

het gebied wat uitdroging van de ondergrond tot gevolg kan hebben. Tegelijkertijd is er sprake van grondwateroverlast op erg specifieke plekken in de Bijvanck. De relatie tussen deze aspecten is nader onderzocht zodat dit meegenomen kan worden in de ontwerpen.

Vanuit de analyse is naar voren gekomen waar op maaiveld maatregelen nodig zijn om wateroverlast door hevige buien te voorkomen. Deze zijn op bovenstaande afbeelding te zien.

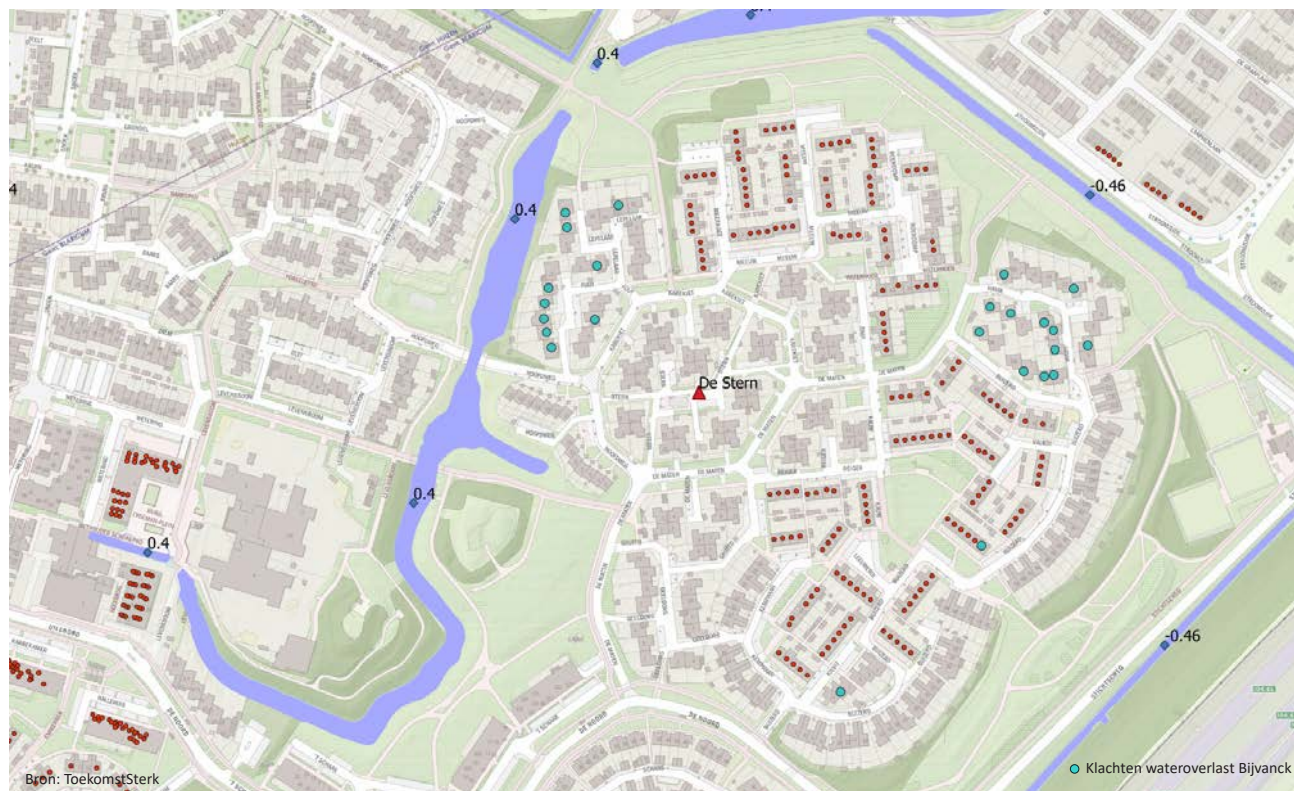
Verbinding met het water ontbreekt

Verlaagde groenstrook

Ruimte voor wadi

De grondwateroverlast concentreert zich in enkele clusters in het noord-oosten van de wijk, van de Havik tot de Lepelaar. Buiten deze clusters zijn er vier punten van overlast verder verspreid in de wijk (m.n. in Buizerd). In alle gevallen betreft het overlast gedurende natte periodes in het winterseizoen. Het neerslagoverschot kan dan niet voldoende via het grondwater worden afgevoerd.

Om oorzaken en mogelijke maatregelen te verkennen is onderzoek gedaan op basis van geohydrologische gegevens (tijdseries van gemeten grondwaterstanden, gemeentelijke gegevens over het watersysteem en gegevens over de bodemopbouw) en veldonderzoek waarin de zandige ophooglaag van de wijk in beeld is gebracht. De ophooglaag

en het effect van de wijkaanleg op de grondwaterstand is schematisch weergegeven in de bovenstaande figuur.

In de Meeuw en enkele aanpalende straten is het oude drainagesysteem opnieuw geactiveerd. Hier mag worden verwacht dat er geen overlast meer wordt ervaren.

Voor de overige gebieden wordt per cluster door middel van geohydrologische berekeningen gekeken naar de meest geschikte drainage-methode. Dit kan met meerdere puntonttrekkingen zoals een dompelpomp of grindpaal. Wanneer puntonttrekking niet voldoende effect sorteert, wordt lijnonttrekking met drainageleidingen aanbevolen.

Historische situatie

+2,00m NAP

+0,60m NAP

+0,20m NAP

-2,00m NAP

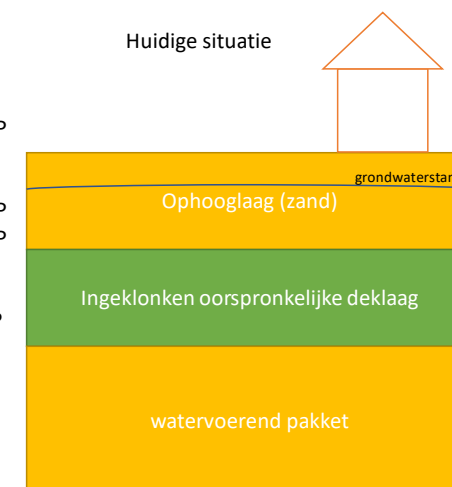
Huidige situatie

+2,00m NAP

+0,60m NAP

+0,20m NAP

-2,00m NAP

Schematische situatie bodemopbouw voor en na aanleg van de wijk. Door de beperkte dikte van de ophooglaag en door de te grote weerstand van de deklaag kan het grondwater niet goed weg en ontstaat overlast

OPLOSSINGEN & KANSEN

- Het water dat door de wijk loopt richting Blaricum-meent en Huizen beleefbaar en zichtbaar maken (natuurvriendelijke oever)
- Delen van de wijk direct op het centrale water laten afwateren en een fluctuerende waterstand hanteren
- Water beleefbaar maken in de wijk: Wadi's of verlaagde groenstroken i.c.m. natuurlijke of aangeplante beplanting in wijk
- Bovengronds af laten stromen van regenwater richting wadi's of watergang, bijvoorbeeld door molgoten
- Meer wadi's aanleggen dan vanuit analyse noodzakelijk is. Hierdoor wordt het water langer vastgehouden in de wijk
- Per locatie de grondwateroverlast aanpakken met de meest geschikte drainagemethode

natuurvriendelijke oever

afwatering is tevens snelheidsremmend

groen verlagen

wadi

ONTWERPPRINCIPE:

GROEN VERLAGEN

Hoogteverschillen gebruiken om spelelementen en biodiversiteit toe te voegen aan openbare ruimte

bruggetjes over verlaagd groen

stepping stones door verlaagd groen

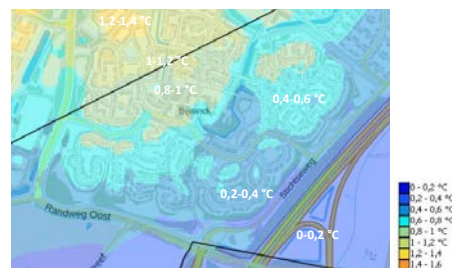
4.3 HITTESTRESS

ANALYSE

De Bijvanck kent een relatief groot verhard oppervlakte van tussen de 50-60%. Dit geeft niet alleen op het gebied van water problemen, maar vormt ook een risico ten aanzien van hittestress. De Bijvanck kent brede straatprofielen, parkeerhoven en een compleet verharde keerpunten aan het eind van doodlopende straten. Warmte wordt gereduceerd door de aanwezige bomen in het straatprofiel en de parken. Hierin speelt de soortkeuze/grootte van de boom een belangrijke rol.

(bron: klimaateffectatlas.nl)

Warmte-eilandeffect Bijvanck (bron: klimaateffectatlas.nl)

Compleet verharde cul de sac

Breed straatprofiel

Verhard parkeerhof

OPLOSSINGEN & KANSEN

Verharding verminderen

- Grastegels (deels) voor parkeervakken en keerpunten
- Verharding versmallen (groen tenzij - principe)
- Geen aparte stoep binnen de hoven
- Speeltuin op gras

Warmte reduceren

- Groene daken
- Bomen de ruimte geven (zodat ze beter functioneren)
- Soort materiaal en materiaalkleur; gebakken materiaal houdt minder warmte vast

ONTWERPPRINCIPE:

GRASTEGELS

Grastegels voor parkeerplaatsen gebruiken

ONTWERPPRINCIPE:

ÉÉN VERHARDING

Één verharding binnen de hoven geen aparte stoep naast de rijweg

Grastegels

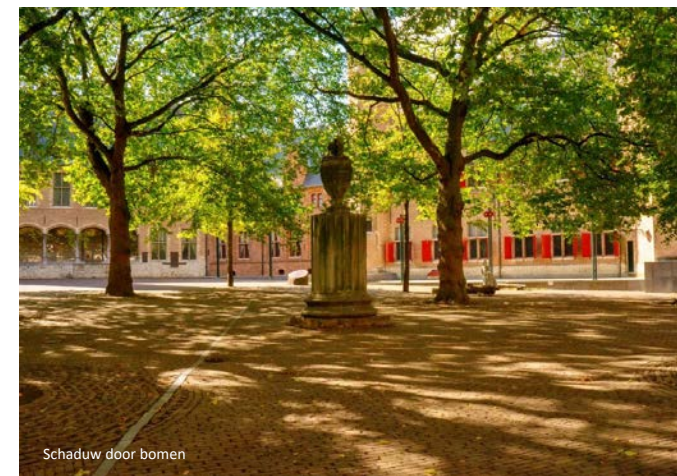
Voorbeeld Bijvanck - Grastegels parkeervakken en keerpunten

Één verharding

Speeltuin op gras

Schaduw door bomen

Grastegels

5.1 BEWEGEN SPEELGELEGENHEDEN

ANALYSE

In de Bijvanck zijn veel speelvoorzieningen te vinden. Van een skatepark en trapveldjes voor grote kinderen tot speeltuinen en hinkelpaden voor de allerkleinsten. Toch liggen er mogelijkheden deze speelplekken te optimaliseren en differentiëren. Er ontbreekt samenhang en op sommige plekken is het toezicht minimaal.

Het speelbeleid van de gemeente Blaricum is in ontwikkeling en vormt een belangrijk kader. Afstemming vindt plaats.

tafeltennistafel

Speelplek zonder toezicht

Pannakooi in het groen

OPLOSSINGEN & KANSEN

Natuurlijk spelen

- Het creëren van natuurlijke speelplekken met hergebruikte materialen uit de wijk. Deze speelplekken zijn aantrekkelijk voor alle leeftijden en kunnen gecombineerd worden met het terugbrengen van natuurwaarden
- Door de speelplekken natuurlijk in te richten, blijft het groene karakter behouden en vormt het een geheel binnen de wijk

Sportroute

- Een aantrekkelijke wandel-, trim-, en buitenfitness-route voor alle leeftijden rond de wijk aanleggen. Door het randpark een duidelijk gemarkeerde route met onderweg verschillende sporttoestellen om oefeningen te doen. Ook het Huizerdeel hierin betrekken. Deze route verbindt dan ook de tennisvereniging LTV de Bijvanck, Atletiekvereniging de Zuidwal en tennisvereniging Huizen
- Hondenuitlaatplekken aan de noord- en zuidoostzijde
- Park is hotspot voor kinderen uit de wijk - dit behouden

activiteiten langs wandelroutes

spelen combineren met water

struinpaden om beweging te stimuleren

natuurlijke materialen voor sport en spel

bomen uit de wijk hergebruiken

natuurlijke materialen voor sport en spel

5.2 GROEN

ANALYSE

De Bijvanck is een groene wijk gelegen in het prachtige Gooiland. Het gebied is omringd door een dichte groene rand ingericht met wandel- en fietspaden. Midden in de Bijvanck ligt een aantrekkelijk wijkpark. Met glooiende velden, kleine bosjes en verschillende verblijfsplekken een fijne omgeving. De doorgaande weg wordt versterkt door een karakteristieke bomenlaan. Deze bomenlaan is een belangrijk herkenningspunt in de wijk en geeft een mooie groenbeleving.

Binnen de wijk is veel snippergroen te vinden. Deze gebieden worden als groen ervaren maar vragen om een verbetering en herkenbare structuur. Er wordt overlast gemeld door de grote bomen. Deze zorgen voor wortelopdruk (bestrating gaat kapot) en er is sprake van veel schaduwwerking en onveilige situaties.

bomenweides

parkzone

Dichte groene rand

OPLOSSINGEN & KANSEN

- Grote delen van de wijk zijn al erg groen, deze kwaliteit behouden
- Extra ruimte voor bomen. Ontharden rondom de stam van de bomen. Ze staan nu veel in de verharding. Wanneer deze de ruimte krijgen dan groeien ze beter, zijn ze minder vatbaar voor ziekten en hebben ze ook een grotere bijdrage voor de biodiversiteit en bijvoorbeeld ook voor de gezondheid het koelen van de omgeving of afvangen van fijnstof
- (Delen van) grote groene zones inzaaien met kruidenrijk grasland en extensief beheren

Bomen

De Bijvanck is een groene wijk met veel bomen. Dat uitgangspunt wordt vastgehouden. Er wordt ten aanzien van de kap van bomen uitgegaan van een nee, tenzij - principe. Er wordt niet gekapt tenzij er sprake is van gevaarlijke situaties, ziektes, ruimtegebrek voor verdere ontwikkeling, noodzakelijke ondergrondse ingrepen. Hiervoor zal een beslisboom opgesteld worden.

ONTWERPPRINCIPE:

VERHARDING VERSMALLEN

Verharding versmallen maar wel op de huidige plek ivm riolering, kabels en leidingen

afwisseling tussen intensief en extensief beheer

Bloemrijk grasland

Bomenlaan behouden/versterken

Glooiend grasveld met ruimte voor bomen

Grasbeton tegels

Wijk moestuin

5.3 SOCIALE VEILIGHEID

ANALYSE

De wijk bestaat uit hoven waarbij zicht voornamelijk naar binnen gericht is. Tegelijk is er een structuur van groen met paden aan achterkanten gesitueerd. Het park en verschillende routes zijn hierdoor grotendeels uit het sociaal toezicht onttrokken.

Speelsterrein binnen een hof

Openbaar pad

Parkrand rond de wijk

OPLOSSINGEN & KANSEN

Geen zicht in de openbare ruimte

- Snoeien/ opkronen van beplanting voor beter zicht en daarmee sociale veiligheid
- Voorkanten creëren door nieuwbouw toe te voegen?
- De rand rondom de wijk is erg groen, maar wel erg dichtgegroeid (bomen en struiken) → meer open maken en meer laten lijken op het landschap uit de omgeving (heide en grasvelden), zoals in het oorspronkelijke plan bedoeld is. Door op verschillende plekken het groen iets uit te dunnen blijft er verbinding met de omgeving

HOOFDSTUK 6

WAT KUNNEN BEWONERS DOEN?

6.1 VOORBEELDEN

In de voorgaande hoofdstukken werd inzichtelijk hoe de openbare ruimte van de Bijvanck onder meer op het gebied van verduurzaming, klimaatadaptatie en biodiversiteit gereconstrueerd kan worden. Echter bestaat een groot deel van de wijk uit privé-terrein. Dit betekent dat ook bewoners een rol hebben in verduurzaming van de Bijvanck. Hiervoor willen we een inspiratie geven. In onderstaande punten wordt inzichtelijk gemaakt hoe bewoners bij kunnen dragen.

Energietransitie

- Plaatsen van zonnepanelen (bijvoorbeeld door collectieve inkoop), rekening houdend met schaduw door bomen
- Voor bewoners die geen eigen of geen geschikt dak hebben bestaan er mogelijkheden om zonne-energie gezamenlijk op te wekken (bijvoorbeeld door de PostCodeRoos regeling en binnen een energiecoöperatie)
- Isolatie (bijvoorbeeld door collectieve inkoop)
- Installatie lage temperatuur afgifte systemen zoals vloerverwarming of lage temperatuur radiatoren

Slimme & duurzame mobiliteit

- Korte afstanden te voet of fietsend afleggen
- Individueel autogebruik verminderen door bijv. carpooling of carsharing (=deelauto's gebruiken)
- Het openbaar vervoer gebruiken, wanneer de ruimte of flexibiliteit van een individueel auto niet nodig is
- Elektrische auto's

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

- Steenbreek: Tegels eruit, groen erin in eigen tuin!
- De gemeente kan de bewoners hierin enthousiasmeren, informeren en adviseren, evt. samen met lokale natuurorganisaties en/of de landelijke stichting Operatie Steenbreek
- De gemeente kan groene tuinen "belonen" en ondersteuning bieden, bijvoorbeeld door acties te organiseren zoals tegels inleveren voor (gratis) planten of een ophaalservice voor tegels te organiseren
- Hemelwaterafvoer afkoppelen van het riool of alternatief een regenton of cisterne koppelen aan de regenpijp
- De gemeente kan hiervoor enthousiasmeren, informeren en subsidies verlenen

- Groene erfafscheidingen (struiken, heggen of schuttingen in combinatie met klimplanten)
- Groene gevels (met behulp van klimplanten)
- Natuurlijke zonwering (bijvoorbeeld door bomen of begroeide pergola's)
- Groene daken aanleggen
- Sedumdaken of extensieve daken zijn relatief makkelijk, goedkoop en onderhoudsarm; intensieve daken vergen meer inzet
- Faunavoorzieningen zoals nestkasten voor vogels, vleermuiskasten, wildbijenhôtels of vlinderkasten plaatsen
- Wilde plekjes in de tuin (zoals hoger gras, een hoop oude takken)
- Bewoners kunnen ook geveltuintjes op de stoep voor hun huis aanleggen of bestaande boomspiegels "adopter", die ze vervolgens beplanten en onderhouden
- De gemeente moet hiervoor duidelijke regels opstellen
- Bewoners moeten dit gemakkelijk kunnen aanvragen (bijv. via de gemeentelijke website)

Circulariteit

- Tegels uit ontstane tuinen hergebruiken, bijvoorbeeld voor stapelmuurtjes of zitgelegenheden

Gezonde en veilige wijk

- Goed in contact zijn met de burens bevordert sociale veiligheid in de buurt
- Buurtpreventie/buurtapps
- Gezond en lokaal voedsel in eigen of wijkmoestuin telen

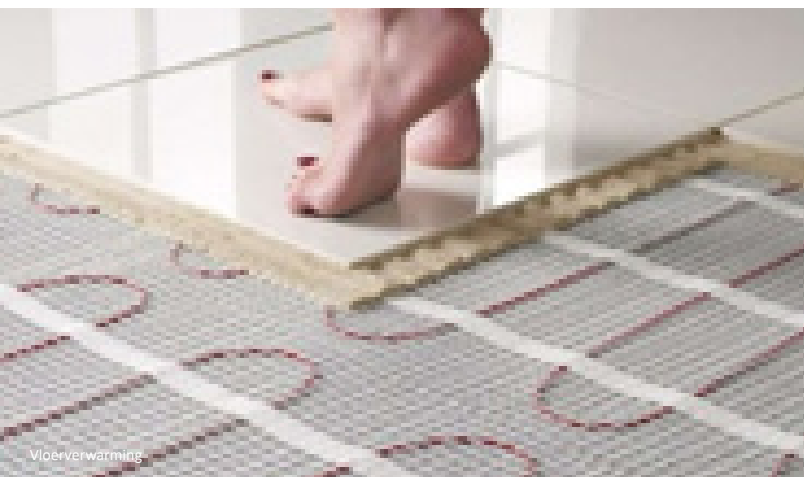
Isolatie

Ruimte voor biodiversiteit

Bloemrijk grasland

Vloerverwarming

Deelauto's

Groene daken

Elektrische auto's

Groene ruimte met zo min mogelijk verharding

Gezamenlijk tuinieren

